

De Algemene Weduwen- en Wezenwet (AWW)

buitenlandse 'adoptie' en 'eigen kind' in de AWW

CRvB 10 januari 1984, RSV 1984, 71

feiten: Het AWW-pensioen van betrokkene (A) wordt verlaagd op grond van de overweging dat A geen kind heeft in de zin van art. 8 lid 1 sub a of 10 lid 1 AWW. Bij de AWW-aanvraag heeft A vermeld dat zij een eigen kind heeft. Dit kind zou door wijlen haar echtgenoot zijn geadopteerd naar Marokkaans recht. A legt een akte over stellende dat daaruit blijkt dat sprake is van adoptie. A en wijlen haar echtgenoot hebben vanaf 1966 de pleegouderlijke zorg voor het kind gedragen. In 1975 is de echtgenoot overleden. A heeft tot augustus 1978 deze zorg alleen gedragen. Ten tijde van de verlaging van de AWW – in februari 1980 – draagt zij (reeds lang) die zorg niet meer.

De CRvB overweegt: Onder 'eigen' kinderen in de zin van de AWW zijn in beginsel in ieder geval te verstaan: wettige kinderen naar Nederlands recht. 'Tengevolge van adoptie naar Nederlands recht verkrijgt een kind de hoedanigheid van wettig kind, en daarmee derhalve, in beginsel, de hoedanigheid van 'eigen' kind in de zin van de AWW. Het antwoord op de vraag of voor de toepassing van de AWW ook adoptie naar buitenlands (in casu Marokkaans) recht ten gevolge heeft dat een kind als 'eigen' kind van de adoptief-ouders moet worden aangemerkt, hangt af van de omstandigheden van het geval. Met name dient daarbij van belang te worden geacht of de vereisten voor, en de rechtsgevolgen van zulk een adoptie naar vreemd recht met die van adoptie naar Nederlands recht gelijk te stellen zijn. Daarvan is in casu niet gebleken.'

De Raad heeft hierbij met name ook gelet op het advies van de Minister van Justitie, inhoudende onder meer dat de Marokkaanse wet geen adoptie kent die familie-rechtelijke betrekkingen tussen het kind en zijn adoptief-ouders doet ontstaan, en de overgelegde akte (adoptieverklaring) volgens de Minister slechts een verklaring betreffende verzorging en erfrecht behelst.

Voorts is de Raad van mening dat A niet de pleegouderlijke zorg voor het kind draagt.

De Raad concludeert dat verlaging van het AWW-pensioen terecht is geschied. De CRvB bevestigt de aangevallen uitspraak.

Toepasselijke Nederlandse wetgeving

Art. 8 lid 1 aanhef sub a AWW: De weduwe van een verzekerde heeft (. . .) recht op weduwen-pensioen, indien zij een eigen, ongehuwd kind heeft, dat vóór of op de dag van het overlijden van haar echtgenoot is geboren.

(In de subleden b t/m d is aangegeven in welke andere gevallen recht op weduwenpensioen bestaat)

Art. 10 lid 1 AWW: Voor de toepassing van het bepaalde in art. 8 lid 1 onder a, wordt met een eigen kind gelijkgesteld een kind van een ander, waarvoor de weduwe de pleegouderlijke zorg draagt, mits deze zorg door de weduwe of door het echtpaar werd gedragen ten tijde van het overlijden van de echtgenoot.

Art. 10 lid 3 AWW: Onder pleegouderlijke zorg, in de vorige leden bedoeld, wordt verstaan de zorg voor het onderhoud en de opvoeding van het kind, als was het een eigen kind, onafhankelijk van enige verplichting daartoe of van het genieten van een vergoeding daarvoor.

Socio-juridische achtergronden van de betrokken moslims

In het islamitisch recht wordt adoptie niet erkend. Er ontstaat geen afstamming door adoptie, noch heeft adoptie enige juridische waarde. Voor het Marokkaans recht geldt hetzelfde. Wel kan iemand als erfgenaam in de eerste graad worden geplaatst (*jazā*) (art. 83 lid 3 C.S.P.S.).

Gezien het feit dat adoptie volgens Marokkaans recht niet mogelijk is, kan niet met zekerheid gesteld worden dat in casu sprake is van een adoptie. Twee andere instituten kunnen in beginsel in aanmerking komen:

1. de *iqrār* (erkenning van een kind wiens afstamming onbekend is), art. 92 C.S.P.S. Gevolg is dat het kind de status van wettig kind krijgt (art. 96 C.S.P.S.).
2. de *kafāla* (garantstelling voor het onderhoud van een kind waarvan de ouders, of een van hen beiden, afstand hebben gedaan; de zgn. officieuze voogdij). Hierdoor ontstaan geen verwantschapsbanden.¹

Nadere beschouwingen over de beslissing

Geldt een naar Marokkaans recht 'geadopteerd' kind hier te lande als een eigen kind of kind waarover de pleegouderlijke zorg gedragen wordt in de zin van de AWW?

De betrokken AWW-gerechtigde stelt zich op het standpunt dat zij een naar Marokkaans recht geadopteerd kind heeft, welk haar recht op AWW-pensioen heeft.

De CRvB gaat bij de vraag of het kind als eigen kind ex art. 8 AWW moet worden aangemerkt na:

1. of het kind naar buitenlands recht (in casu Marokkaans recht) geadopteerd is;
2. of de omstandigheden van het geval erop wijzen dat de adoptie naar buitenlands recht ten gevolge heeft dat het kind als eigen kind van de adoptiefouders moet worden aangemerkt. Hier zijn met name van belang of de vereisten voor, en de rechtsgevolgen van een dergelijke adoptie met die van adoptie naar Nederlands recht zijn gelijk te stellen.

ad 1.

De overgelegde verklaring is volgens de Minister van Justitie slechts een verklaring betreffende verzorging en erfrecht. Van de *iqrār* is waarschijnlijk geen sprake (er heeft in casu geen erkenning plaatsgevonden). Waar wel sprake van is (denkbaar zijn de *jazā* en de *kafāla*), wordt niet duidelijk gemaakt. De minister verwijst niet naar een Marokkaanse rechtsbron. Van

adoptie kan in ieder geval geen sprake zijn, omdat volgens Marokkaans recht geen rechtsgeldige adoptie kan plaatsvinden.

ad 2.

Voorzover uit de beslissing blijkt, gaat de CRvB niet inhoudelijk in op de vereisten voor een Marokkaanse 'adoptie', of wat het ook moge zijn. Hij volstaat met het verwijzen naar een advies van de Minister van Justitie inzake de rechtsgevolgen van adoptie van de door betrokkene overgelegde 'adoptieverklaring'. Volgens de Minister ontstaan door de adoptieverklaring geen familierechtelijke betrekkingen tussen het kind en de adoptiefouders (vergelijk art. 83 C.S.P.S.). Het is echter maar de vraag, verdere gegevens ontbreken, of de overgelegde akte een verklaring van adoptie behelst.

De rechtsgevolgen die adoptie naar Nederlands recht heeft (artt. 1:229 t/m 231 BW) komen geenszins overeen met de gevolgen van 'adoptie' naar Marokkaans recht.

Art. 10 vindt geen toepassing omdat betrokkene op het van belang zijnde tijdstip niet de pleegouderlijke zorg over het kind droeg.

Vergelijkbaar geval

– CRvB 6 maart 1984, RSV 1984, waar aan de orde wordt gesteld de vraag of een naar Turks recht geadopteerd kind als 'eigen' kind in de zin van de AKW kan worden aangemerkt (zie p. 233).

Noten

1. M. Borrmans, Statut Personnel et Famille au Maghreb de 1940 à nos jours, Paris-La Haye 1977, p. 223 (noot) p. 351.